

Warszawa, 20-01-2025 r.

**BIURO
RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH**

**Zespół Prawa Konstytucyjnego,
Międzynarodowego i Europejskiego**

VII.604.20.2022.DR

ORG
↓
C
↓
J

URZĄD MIEJSKI w KORFANTOWIE
Rynek 4, 48-317 Korfantów
WDP/VM/EO
dnia 21.01.2025
L. dz. 455/2025 zał.
podpis

Pan Ryszard Duś
Przewodniczący Rady Miejskiej
w Korfantowie

Rada Miejska w Korfantowie
e-PUAP

Szanowny Panie Przewodniczący,

w związku z przeprowadzonym przez Rzecznika Praw Obywatelskich postępowaniem wyjaśniającym dotyczącym petycji z dnia 22 lipca 2022 r., działając z upoważnienia Rzecznika Praw Obywatelskich, na podstawie art. 14 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2024 r. poz. 1264 ze zm.; dalej: ustawa o RPO) — informuję, że w działalności Rady Miejskiej w Korfantowie stwierdzono naruszenie zagwarantowanego w art. 63 Konstytucji RP prawa do petycji, będącego jednym z praw człowieka i obywatela.

Do Rzecznika Praw Obywatelskich wpłynął wniosek dotyczący nierozpatrzenia merytorycznego przez Radę Miejską w Korfantowie jego petycji z dnia 22 lipca 2022 r. Rzecznik po zapoznaniu się ze sprawą postanowił ją podjąć oraz przeprowadzić samodzielne postępowanie wyjaśniające na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy o RPO. W ramach tego postępowania w dniu 2 stycznia 2023 r. wystosowano pismo do Pana Przewodniczącego, w którym wskazano na możliwość naruszenia prawa do petycji przez sposób załatwienia sprawy Wnioskodawcy. Wyjaśnienia

przedstawione przez Pana Przewodniczącego w piśmie z dnia 25 stycznia 2023 r. nie pozwoliły uznać, że do naruszenia nie doszło, a wręcz przeciwnie, potwierdziły jego zaistnienie.

W tym miejscu pragnę przybliżyć przyczyny które pozwalają przyjąć, że uchwała Rady Miejskiej w Korfantowie nr XLVI/418/2022 z dnia 26 października 2022 r. w sprawie rozpatrzenia petycji dotyczącej utworzenia Młodzieżowej Rady Gminy, w której Rada odmówiła merytorycznego rozpatrzenia petycji, narusza art. 63 Konstytucji RP.

Jak wykazano w postępowaniu wyjaśniającym uchwała Rady Miejskiej w Korfantowie (nr XLVI/418/2022 z dnia 26 października 2022 r. w sprawie rozpatrzenia petycji dotyczącej utworzenia Młodzieżowej Rady Gminy) oparta była o błędną wykładnię art. 5b ust. 2 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465 ze zm.; dalej: u.s.g.). Interpretacja odnosnego przepisu przez Radę Miejską w Korfantowie miała charakter nie tyle wykładni *contra legem*, ale wręcz *contra Constitutionem* – pomijającej prawo do petycji będące konstytucyjnym uprawnieniem jednostki z art. 63 Konstytucji RP.

Jak wynika z art. 5b ust. 2 u.s.g., istnieją dwa zasadnicze tryby podjęcia przez Radę Gminy uchwały wyrażającej zgodę na utworzenie Młodzieżowej Rady Gminy. Może to nastąpić bądź to z inicjatywy własnej, jak i z inicjatywy wymienionych tam podmiotów uprawnionych do złożenia wniosku w tym przedmiocie. Jednak wbrew twierdzeniom wyrażonym w uzasadnieniu do omawianej uchwały Rady Miejskiej w Korfantowie – brzmienie art. 5b ust. 2 u.s.g. nie wyklucza wniesienia petycji do Rady Gminy zawierającej żądanie, by Rada Gminy skorzystała z inicjatywy własnej w przedmiocie zezwolenia na utworzenie Młodzieżowej Rady Gminy.

W tym miejscu należy zaznaczyć, że na gruncie wykładni art. 63 Konstytucji RP wniosek i petycja to dwie odrębne instytucje, co znajduje uzasadnienie w regule wykładni językowej, w świetle której istnienie dwóch odmiennych wyrażeń języka prawnego oznacza w tym wypadku istnienie dwóch odrębnych instytucji prawa, konsekwentnie określonych odmiennymi wyrażeniami.

Taka wykładnia w odniesieniu do art. 63 Konstytucji RP znajduje swój wyraz również w doktrynie prawa konstytucyjnego, m.in. w stanowisku P. Tulei, za którym przyjąć należy, że: „Zakres przedmiotowy prawa do petycji obejmuje: petycje *sensu stricto*, wnioski i skargi. Konstytucja nie definiuje poszczególnych form występowania przez osoby do władz publicznych. Skargi powinny zawierać negatywną ocenę działania organów władzy publicznej, uzasadnioną ich nieprawidłowym działaniem. Petycje

sensu stricto i wnioski powinny natomiast zawierać postulaty i propozycje. *Prima facie* petycje powinny mieć charakter bardziej generalny, odnoszący się do zasadniczych kwestii związanych z funkcjonowaniem organów władzy publicznej¹. Istnieją zatem pewne kryteria prawne pozwalające na odróżnienie wniosku od petycji.

Mając na uwadze, że wniosek i petycja nie są pojęciami tożsamymi na gruncie Konstytucji RP stwierdzić należy, że art. 5b ust. 2 u.s.g. – ograniczając grono podmiotów uprawnionych do składania wniosku w przedmiocie utworzenia Młodzieżowej Rady Gminy – nie ogranicza grona podmiotów uprawnionych do złożenia petycji w tym przedmiocie. Tym bardziej zatem nie ogranicza on prawa do petycji skierowanej do organu, któremu ustawodawca przyznał prawo inicjatywy własnej w tymże przepisie.

Ponadto stwierdzić należy, że brak rozstrzygnięcia nadzorczego Wojewody Opolskiego – uchylającego uchwałę nr XLVI/418/2022 z dnia 26 października 2022 r. w sprawie rozpatrzenia petycji dotyczącej utworzenia Młodzieżowej Rady Gminy – nie przesądza o jej zgodności z prawem. Brak takowego rozstrzygnięcia nadzorczego nie może w oczywisty sposób stanowić jednoznacznego potwierdzenia zgodności z prawem uchwały.

Wobec tego wykładnia prawa powszechnie obowiązującego w oparciu o dyrektywy wykładni językowej, prokonstytucyjnej oraz proobywatelskiej prowadzi do stwierdzenia, że petycja Wnioskodawcy wymaga rozpatrzenia merytorycznego w trybie przepisów ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 870; dalej: ustawa o petycjach).

W tym miejscu pragnę zaznaczyć, że Rzecznik Praw Obywatelskich nie odnosi się do panujących w Gminie Korfantów okoliczności faktycznych związanych z zaangażowaniem młodzieży w życie wspólnoty samorządowej, ani do tego, czy uzasadniają one utworzenie Młodzieżowej Rady Gminy. Ponadto Rzecznik Praw Obywatelskich nie zamierza rozstrzygać, czy petycja zasługuje na uwzględnienie, czy nie. Rozważenie tych zagadnień i podjęcie stosownego rozstrzygnięcia leży bowiem w kompetencji Rady Miejskiej w Korfantowie.

Ocenie Rzecznika Praw Obywatelskich podlegają jedynie okoliczności prawne sprawy, w odniesieniu do których należy stwierdzić, że nierozpatrzenie petycji w sposób

¹ P. Tuleja, [w:] *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz*, red. P. Tuleja, wyd. II, Warszawa 2023, art. 63.

merytoryczny na zasadach określonych w ustawie o petycjach uniemożliwiło rozważenie okoliczności faktycznych sprawy przez Radę Miejską w Korfantowie w transparentnej dyskusji nad przedmiotem petycji, a tym samym realizację konstytucyjnego uprawnienia przysługującego Wnioskodawcy. Naruszenie to godzi więc nie tylko w reguły ustanowione w ustawie o petycjach oraz w istotę prawa do petycji zagwarantowanego w art. 63 Konstytucji RP, ale także w jawność życia publicznego w Gminie Korfantów.

Mając na uwadze powyższe, stwierdzam konieczność usunięcia dostrzeżonego naruszenia praw człowieka i obywatela, jakim jest prawo do petycji zagwarantowane w art. 63 Konstytucji RP. Działanie takie polegać ma na merytorycznym rozpatrzeniu petycji Wnioskodawcy z dnia 22 lipca 2022 r. w drodze stosownej uchwały, która usunie z obrotu prawnego oczywiście niezgodną z prawem uchwałę Rady Miejskiej w Korfantowie nr XLVI/418/2022 z dnia 26 października 2022 r. w sprawie rozpatrzenia petycji dotyczącej utworzenia Młodzieżowej Rady Gminy.

Po przyjęciu stosownej uchwały oraz załatwieniu sprawy przez adresata petycji proszę o przesłanie stosownej informacji do Biura Rzecznika Praw Obywatelskich.

Z poważaniem

Marek Chochowski

Naczelnik Wydziału

/-wydano i podpisano elektronicznie/

Do wiadomości:

— Wnioskodawca (adres e-mail).